

TÌNH HÌNH HỌC THÊM CỦA HỌC SINH Ở MỘT SỐ TRƯỜNG THPT TỈNH AN GIANG

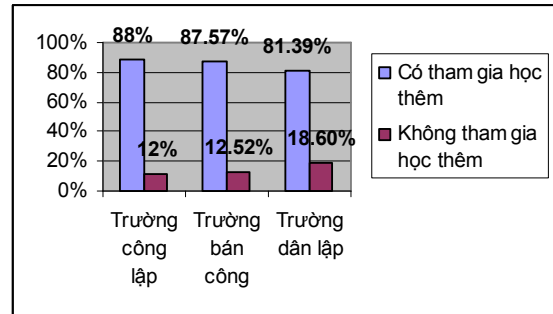
Trần Thị Huyền *

Những năm trở lại đây, dư luận xã hội lên tiếng rất nhiều về tình trạng học sinh từ bậc tiểu học đến bậc THPT phải học tập quá căng thẳng. Việc học ở lớp, học ở nhà và học ở những địa điểm khác đã biến các học sinh trở thành những “chú gà công nghiệp”. Đây là cụm từ để nói về các học sinh chỉ biết việc học và học. Việc học tập quá căng thẳng như vậy là không phù hợp với đặc điểm về thể lực, tâm lý lứa tuổi và trình độ tiếp thu của các em. Chính trong buổi trả lời chất vấn đại biểu Quốc hội và kiến nghị của cử tri tại kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa X, Bộ trưởng Bộ GD-ĐT thừa nhận: “phần đông học sinh phổ thông hầu như học thêm liên tục, không còn thời gian tự học, vui chơi, giải trí, ảnh hưởng xấu đến sự phát triển thể chất, trí tuệ của các em”.

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến việc học tập của các học sinh trở nên quá căng thẳng và quá tải như: chương trình học còn nặng; nhiều kiến thức trong sách giáo khoa đối với sự tiếp thu của các em còn là quá khó. Điều này đã được Bộ GD-ĐT thừa nhận và thực hiện việc cắt giảm từ 15-20% chương trình dạy và học, đồng thời đổi mới chương trình sách giáo khoa, nhưng như thế vẫn là chưa đủ. Ngày 24/5/1993, Thủ tướng chính phủ đã có quy định về việc dạy thêm ngoài giờ của giáo viên. Thế nhưng hiện trạng dạy thêm học thêm vẫn diễn ra tràn lan từ mọi cấp học, bậc học.

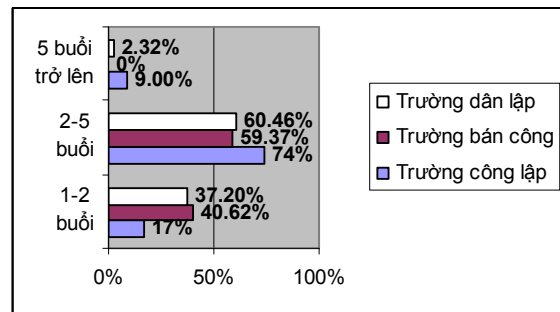
Hiện nay chúng ta đang tiến tới xây dựng một xã hội học tập, một nền kinh tế tri thức, việc học tập để làm việc, để sống, để tồn tại và để tự khẳng định mình là hết sức quan trọng, cần thiết và đáng khích lệ. Nhưng điều gì sẽ xảy ra nếu để mãi tình trạng học thêm tràn lan dẫn tới tâm lý chán học và huỷ hoại sức khoẻ của học sinh.

Hiện nay, học thêm là một nhu cầu của một bộ phận học sinh và gia đình nhằm mở rộng, nâng cao kiến thức. Tuy nhiên, với mức độ học thêm của học sinh cả nước nói chung và học sinh ở một số trường THPT tỉnh An Giang nói riêng, chiếm tỷ lệ khá cao. Kết quả thu được từ cuộc khảo sát về vấn đề học thêm của học sinh ở một số trường công lập, bán công, dân lập thuộc THPT tỉnh An Giang. Ba trường với ba tính chất khác nhau, nhưng kết quả thu được có sự tương ứng. Bảng kết quả dưới đây đã cho thấy, tỷ lệ học sinh tham gia học thêm trên 80%. Trong đó học sinh trường công lập tham gia học thêm tới 88% và chỉ có 12% không tham gia học thêm, tiếp theo là trường bán công 87,57% và cuối cùng là trường dân lập 81,39%.

Biểu đồ 1. Tỷ lệ tham gia học thêm của học sinh

Như vậy, ngoài những giờ học chính khoá các em hầu như đều đăng ký học thêm, số học sinh tham gia học thêm từ 2-5 buổi là 73,8% (trường công lập), 60,46% (trường dân lập), 59,37% (trường bán công) và tiếp đó số học sinh học thêm từ 1-2 buổi, số này chiếm tỷ lệ thấp hơn so với 2-5 buổi. Bên cạnh đó, học từ 5 buổi trở lên chỉ có 7,14% và 2,32%. Như vậy có thể nói rằng trong một tuần học sinh phải đi học hầu như cả ngày, thời gian dành cho việc tự học của các em là rất ít.

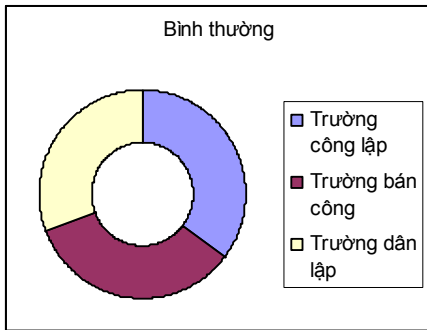
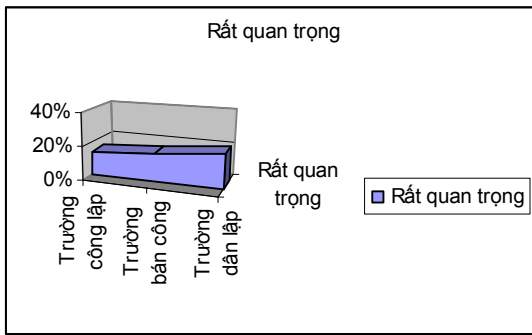

Biểu đồ 2. Mức độ tham gia học thêm của học sinh

Vậy học thêm nhiều có giúp học sinh nâng cao được trình độ và có mang lại hiệu quả cho việc học của các em hay không ?

Khi được hỏi về mức độ quan trọng của học thêm, số học sinh cho rằng, học thêm “rất quan trọng” chiếm tỷ lệ 20,93% cao nhất (học sinh dân lập), tiếp đó 16,25% (học sinh bán công) và cuối cùng 14,2% (học sinh công lập). Bên cạnh đó, số đông học sinh lại cho rằng học thêm ở mức độ “bình thường” là 56,82% và trên 60% và ý kiến cho rằng học thêm “không quan trọng” là 2,32%.

* Giảng viên Trung tâm Nghiên cứu Khoa học XH-NV.
E-mail: ttuyen@agu.edu.vn

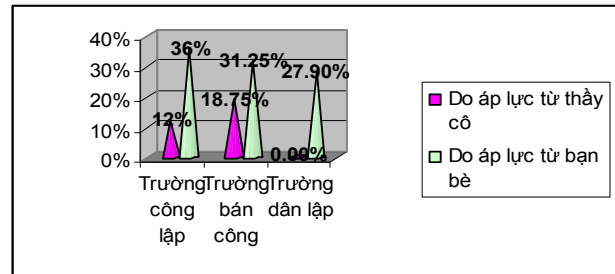
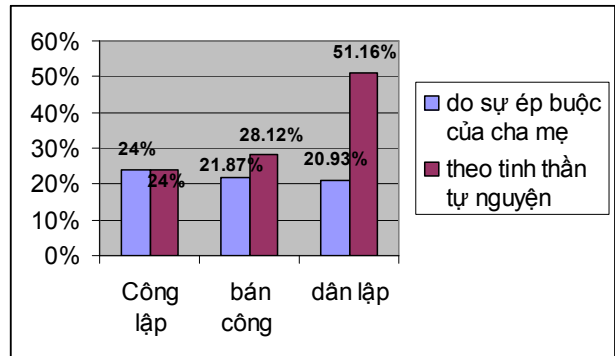
Biểu đồ 3. Mức độ rất quan trọng

Biểu đồ 3.1 Mức độ bình thường

Có thể nói rằng, đối với học sinh, học thêm không quan trọng, các em có thể không nhất thiết phải tham gia học thêm, điều cốt yếu là “khả năng tiếp thu bài trên lớp” và “sự siêng năng chăm chỉ”. Theo ý kiến của các em, kết quả học tập cao hay thấp phần lớn phụ thuộc vào “sự siêng năng chăm chỉ” có tới 64,28% (HS trường công lập); 59,37% (HS bán công); 44,18% (HS dân lập) đồng tình với ý kiến này. Chỉ có 6,25% cho rằng kết quả học tập tùy thuộc vào “học thêm nhiều hay ít”. Theo các em sự siêng năng chăm chỉ và khả năng tiếp thu bài trên lớp là rất quan trọng đối với việc học của mỗi cá nhân.

Như vậy chúng ta có thể kết luận rằng, việc học thêm nhiều sẽ không mang lại hiệu quả nếu như việc học đó không mang tính khoa học.

Một thực tế cho thấy, học sinh đăng ký học thêm không chỉ do chính nguyện vọng của bản thân các em mà còn có một số tác động từ bên ngoài như: gia đình, thầy cô, bạn bè, v.v. Có nhiều phụ huynh cứ sợ con em mình thua kém bạn bè nên ép con học thêm và cũng có một số giáo viên gây áp lực cho học sinh buộc các em phải học thêm. Bên cạnh đó, một số học sinh do thấy bạn bè học thêm mình không học, không yên tâm. Biểu đồ dưới đây đã phân nào nói lên điều đó.

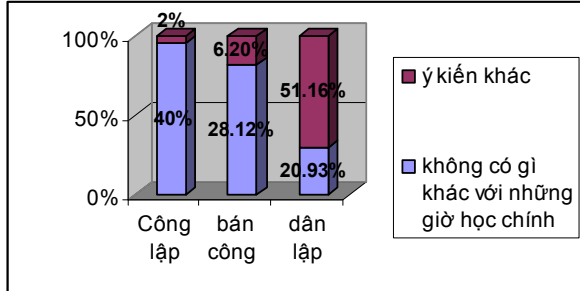
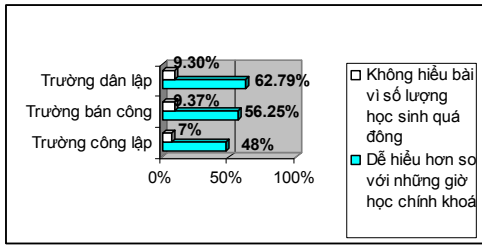

Biểu đồ 4. Thái độ của học sinh đối với việc học

Theo bảng số liệu trên học sinh dân lập học thêm với “tinh thần tự nguyện” chiếm tỷ lệ cao nhất 51,16%, riêng với ý kiến học thêm “do áp lực bạn bè” có tới 30% học sinh chọn phương án này. Như vậy có thể nói rằng, học sinh học thêm có nhiều nguyên nhân khác nhau và chính những nguyên nhân không xuất phát từ sở thích, mong muốn của bản thân các em, học với một tinh thần bắt buộc chắc chắn sẽ không mang lại hiệu quả.

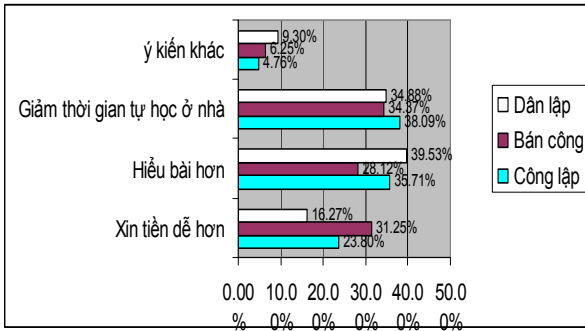
Khi được hỏi về đối tượng cần phải học thêm, theo các em chỉ những học sinh có học lực yếu, mới cần học thêm có tới 66.6% (công lập), 53,12% (bán công), 41,86% (dân lập). Có 52% học sinh cho rằng học sinh cuối cấp cũng cần phải học thêm. Kết quả thu được từ cuộc điều tra đã cho thấy học thêm là việc rất cần thiết đối với những học sinh yếu vì nhờ học thêm các em sẽ bổ sung được lượng kiến thức bị hổng và có thể theo kịp các bạn bè trong lớp nhưng nó sẽ phản tác dụng đối với những đối tượng không cần thiết phải học thêm.

Thông qua cuộc khảo sát này tôi mong muốn tìm hiểu ý kiến học sinh về hiệu quả của việc học thêm. Một thực tế cho thấy, số đông các em cho rằng học thêm thường dễ hiểu hơn những giờ học chính khoá, nhưng bên cạnh đó cũng có tới 40,47% học sinh trường công lập cho rằng “không có gì khác với những giờ học chính ở lớp”. Chính vì vậy, nhà giáo dục phải nắm bắt được mong muốn này của học sinh để tổ chức dạy-học làm sao cho phù hợp với từng cá nhân học sinh.

Biểu đồ 5. Đánh giá của HS về học thêm

Nhưng thực tế hiện nay cho thấy năng lực tự học của học sinh có phần giảm, bởi vì một phần lịch học ở lớp của học sinh đã kín. Do vậy, thời gian dành cho việc tự học là rất hạn hẹp. Từ trước đến nay vẫn tồn tại ý kiến cho rằng cần phải chấm dứt tình trạng dạy thêm, học thêm, bởi nó không những không đem lại lợi ích gì mà còn làm cho học sinh không phát huy được năng lực của bản thân.

Biểu đồ 6. Mục đích học thêm của học sinh

Khi được hỏi, học thêm sẽ tạo điều kiện gì cho học sinh, thì có tới trên 34% em cho rằng, học thêm sẽ giảm được thời gian tự học ở nhà. Có nghĩa là số học sinh này học thêm chỉ vì mục đích không phải tự học ở nhà và bên cạnh đó cũng có trên 30% học sinh học thêm sẽ tiếp thu được nhiều kiến thức mới và hiểu bài hơn, số lượng này mặc dù không phải là đông, nhưng đó cũng là điều đáng mừng. Cũng có điều đáng buồn là một số học sinh cho rằng đăng ký học thêm nhằm mục đích xin tiền bố mẹ dễ dàng hơn chiếm 31,25% (học sinh trường bán công). Đây cũng có thể nói là một trong những nguyên nhân học sinh thường la cà ở các quán cà phê, bi da, v.v.

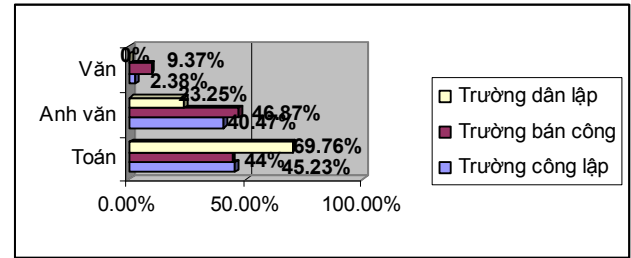
Những năm trở lại đây, dư luận đã lên tiếng rất nhiều về tình trạng học sinh từ bậc tiểu học đến bậc THPT phải học tập quá căng thẳng, từ việc học ở lớp, học ở nhà và học ở những địa điểm khác (gọi là học thêm). Thực tế qua cuộc điều tra cho thấy, có tới 40,62% đồng tình với ý kiến học thêm “tốn nhiều

thời gian và không có thời gian tự học”. Bên cạnh đó, có 51,16% ý kiến học thêm “hiểu bài hơn” và 28,57% “đạt điểm cao hơn” nhờ học thêm.

Một điều đáng nói từ nhìn nhận của học sinh nề nếp ở các lớp học thêm không được nghiêm túc, có nhiều em đã rất bức xúc khi có một số bạn nói chuyện một cách thoải mái, rất đông trong số những em tham gia học thêm cho rằng nề nếp ở lớp học thêm là thiếu nghiêm túc 69,04% (HS công lập); 81,25% (HS bán công); 69,76% (HS dân lập), tỷ lệ học sinh cho rằng nề nếp ở lớp học thêm “rất nghiêm túc” là khiêm tốn chỉ có trên 20%.

Có thể trong đánh giá của học sinh còn mang tính chủ quan, nhưng những con số biết nói trên các giáo viên đã và đang mở những lớp dạy học thêm cần phải suy ngẫm và xem lại cách dạy và điều hành lớp học của mình.

Hiện nay, môn học mà học sinh tham gia học thêm nhiều nhất là Toán chiếm 69,76% (HS dân lập); 45,23% (HS công lập); 44% (HS bán công). Sau Toán là Anh văn có tỷ lệ học thêm cao trên 40%. Hai môn học này có thể nói là khó đối với học sinh đồng thời là một trong những môn học quan trọng trong các kỳ thi.

Biểu đồ 7. Môn học học sinh tham gia học đông

Như chúng ta đã biết, học thêm là chủ đề thu hút được nhiều sự quan tâm của các đại biểu ở các kỳ họp Quốc hội và các vị đầu ngành giáo dục đã bàn luận và đưa ra những giải pháp nhằm hạn chế, thế nhưng hiệu quả mang lại chưa được là bao.

Qua cuộc điều tra về tình hình học thêm của HS THPT ở một số trường, hầu như các em đều tham gia học thêm. Nhưng một điều đáng nói nếu học sinh học thêm phát huy được tính tích cực chủ động trong học tập và nâng cao trình độ kiến thức, nhưng thật đáng tiếc kết quả thu lại được không như mong muốn, vì theo ý kiến của các em, các em đăng ký học thêm không hoàn toàn theo mong muốn của bản thân người học mà chịu áp lực từ: gia đình, thầy cô, bạn bè.

Rất nhiều học sinh cho rằng học thêm làm cho thời gian tự học của các em bị hạn hẹp và một số có ý kiến nhờ học thêm xin tiền bố mẹ dễ dàng hơn. Thiết nghĩ không ai khác chính bản thân các em mới biết mình cần học như thế nào và học cái gì. Do vậy những người làm công tác giáo dục cần thiết nắm bắt được nguyện vọng chính đáng của người học và tạo điều kiện cho các em phát huy được khả năng của mình.

Theo chúng tôi, để khắc phục tình trạng dạy học thêm tràn lan, Hiệu trưởng nhà trường chịu trách nhiệm quản lý chặt chẽ các lớp học thêm trong trường cả về việc tổ chức và chuyên môn như hoạt động chính khoá. Nghĩa là, Ban Giám hiệu phải có trách nhiệm với những lớp học thêm ở trong trường, phải căn cứ vào trình độ chuyên môn và kinh nghiệm giảng dạy của giáo viên trước khi quyết định người đứng lớp. Những giáo viên dạy thêm cần phải viết cam kết với nhà trường chấp hành đúng những quy định của Bộ Giáo Dục và Đào Tạo về vấn đề dạy thêm và những yêu cầu của nhà trường. Ban Giám hiệu phải có biện pháp kỷ luật đối với những giáo viên ép buộc hoặc gây áp lực buộc học sinh phải học thêm. Đồng thời, Ban Giám hiệu cũng không nên cho giáo viên dạy thêm ngoài nhà trường học sinh chính khoá của mình.

Huyện Chợ Mới với 450 mẫu, mỗi trường 150 mẫu, đối tượng học sinh lớp 10,11,12.

Nếu có dạy thêm phải có tổ chức, phân loại học sinh thành từng nhóm đối tượng khác nhau và phân công giáo viên có trình độ phù hợp để hướng dẫn, phải thực hiện mục tiêu nâng cao trình độ học sinh theo học.

Không ai khác, chính Ban Giám hiệu phải thực hiện và quán triệt anh em đồng nghiệp hiểu rõ những quy định của Bộ Giáo Dục và Đào Tạo về vấn đề học thêm theo Thông tư Liên Bộ Giáo dục và Đào tạo- Tài chính số 16/TT-LB.

Còn đối với cha mẹ học sinh phải biết được trình độ của con em mình, đừng kỳ vọng quá mức, dẫn tới ép con mình học quá sức sẽ không mang lại hiệu quả mà còn tổn công, tổn của. Phải có biện pháp quản lý con em chặt chẽ ngay cả những buổi học thêm, vì có rất nhiều em không tới lớp học thêm thường la cà các quán mà còn nói dối xin tiền. Đó là một trong những nguyên nhân gây ra thói xấu của học sinh. Phụ huynh cần tạo điều kiện cho con mình tự học vì không có gì quan trọng bằng sự tích cực, tự giác trong học tập, không ai có thể học thay thế cho chính bản thân các em.

Tài liệu tham khảo:

- Lý Hà. 7/4/2005. Học thêm - dạy thêm: Căn bệnh trầm kha. [Trực tuyến]. *Báo Điện tử - Thời báo Kinh tế Việt Nam*. Đọc từ: <http://www.vneconomy.com.vn/vie/index.php?param=article&catid=1201&id=050407100837> (đọc ngày 25/5/2005).
- Thanh Hà. 14/7/2004. Dạy thêm - học thêm tràn lan, hiệu trưởng phải chịu trách nhiệm. [Trực tuyến]. *VietNamNet*. Đọc từ: <http://www.vnn.vn/giaoduc/2003/11/36579/> (đọc ngày 25/5/2005).

Ghi chú:

Kết quả điều tra từ 3 trường: Trường THPT Dân Lập Chương Bình Lễ, TP – LX; Trường Bán Công Khuyến Học, TP – LX; Trường THPT Mỹ Hội Đông,